

že je stavebník uznal. Tu by šlo i po uznání vždy o poměr a závazek veřejnoprávní povahy. V souzeném případě však nešlo o takové uznání anebo narovnání o trestu, nýbrž o smírné vyřízení věci, které zákon dopouští za určitých podmínek k tomu cíli, aby právě trestní řízení provedeno nebylo, aby od něho smělo býti upuštěno. Rozh. č. 3944 a 10296 Sb. n. s., k nimž poukázal procesní soud a také žalovaný, mají jiný podklad skutkový i právní. Bylo by lze spíše poukázati k rozh. čís. 13194, 10835, 9821 Sb. n. s.

Čís. 15605.

Pořad práva. Nesejde na tom, zda vlastnictví obce jest zapsáno v pozemkové knize jako obecní majetek či jako obecní (veřejný) statek, nýbrž záleží jediné na tom, jaké jest určení obecního majetku. Je-li pozemek určen k obecnému užívání, jde o veřejnoprávní povinnost udržovati jej v řádném stavu.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, R II 510/36.)

Žalobkyně se na žalované obci domáhá náhrady škody, kterou utrpěla pádem na chodníku, o němž původně tvrdila, že jest veřejným statkem, jehož udržování náleží žalované podle obecního zřízení. Za řízení změnila toto své tvrzení a vyvozovala žalobní nárok ze soukromoprávní povinnosti žalované, vyplývající jí z jejího práva vlastnického k onomu chodníku. První soud považoval tento nový přednes žalobkyně za změnu žaloby, již nepřipustil, a odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva. Důvod: Žalobkyně uplatňovala původně svůj nárok z důvodu práva soukromého, t. j. ze soukromoprávní povinnosti obce, vyplývající z jejího práva vlastnického (§§ 1295, 1297 a 1315 obč. zák.). Soud změnu žalobního důvodu nepřipustil, poněvadž znamená úplnou změnu žaloby, kterážto změna měla by za následek docela nové námítky žalované. Připuštění této změny žalobního důvodu by mělo za následek protáhnutí a ztížení rozepře, neboť i žalobkyně v důsledku této změny musila by teprve uváděti předpoklady nároku na náhradu škody podle XXX. hlavy obč. zák. Jak vychází najevo ze žaloby, vyvozuje žalobkyně svůj náhradní nárok z veřejnoprávní povinnosti, uložené žalované v oboru veřejné správy. Tato povinnost udržovati obecní chodníky v bezpečném stavu obsažena jest v § 27, odst. 2 čís. 3 a § 34 mor. obec. zřiz. ze dne 15. března 1864 čís. 4 z. z., které ustanovují, že obci přísluší mezi jiným též péče o bezpečnou chůzi po obecních cestách a chodnících, že obecní výbor je povinen povolití náklad, jehož je třeba k zřízením u výkonu místní policie a že jest v té příčině práv ze všelikého opominutí, jež by se mu mohlo klásti za vinu. Tato povinnost obce kotví tedy v právu veřejném a je tudíž nárok, jenž je vyvozován ze zanedbání této úřední povinnosti obce, nárokem veřejnoprávním. O takovémto veřejnoprávním nároku nemohou rozhodovati soudy, poněvadž není k tomu zvláštního zákonného předpisu pro moravské obce, neboť všeobecných zásad sou-

kromého práva nelze použití na výkon vrchnostenských oprávnění a povinností. Poněvadž již dle tvrzení žaloby jde o nárok veřejnoprávní, nemůže o něm rozhodovati soud, a proto musil vysloviti zmatečnost dosavadního řízení a žalobu pro nepřipustnost pořadu práva odmítnouti (§§ 1 a 42 j. n.). Avšak i kdyby soud změnu žalobního důvodu připustil, nebyl by i pak soud příslušný. Chodník, na němž žalobkyně úraz utrpěla, je součástí parcely čís. ... poz. knihy kat. území O., která dle stavu patří vlastnický žalované. Chodník ten je částí ulice určené k všeobecnému užívání. Tím, že tento obecný majetek slouží k tomu, aby ho užívali všichni občané obce, jde o obecní statek. Nejde tedy, jak žalobkyně mylně se domnívá, o obecní jmění, sloužící k tomu, aby ho obec užívala jako každý jiný soukromý vlastník, o němž platí předpis § 290 obč. zák. Nezáleží tedy na tom, je-li obecní chodník ve vlastnictví obce, neboť občané ho neužívají mocí práva soukromého, nýbrž jure publico. Z vlastnictví obce k veřejnému statku nelze vyvozovati její soukromoprávní povinnost v tomto směru. R e k u r s n í s o u d uložil prvému soudu, aby o žalobě věcně rozhodl nehledě k důvodům, z nichž ji odmítl. D ů v o d y: Žalobní důvod nebyl změněn tím, že žalobkyně při prvním ústním jednání tvrdila, že chodník, na němž se úraz žalobkyni přihodil, je obecním jměním. Nebylo žádné příčiny k usnesení, že změna žaloby se nepřipouští, když ve skutečnosti tu žádné změny žaloby není. Jest přisvědčiti dále stěžovateli, že zřízení a udržování veřejných cest děje se v zájmu veřejném a jest povahy samo o sobě veřejnoprávní, avšak tím není vyloučeno, že v tomto oboru správy mohou vzniknouti soukromoprávní vztahy, Už poměr vlastnický k objektům veřejné správy jest povahy soukromoprávní. Je-li žalovaná vlastníkem chodníku, na němž se přihodil úraz žalobkyně, není obec žalována jako veřejnoprávní korporace, nýbrž proto, že jako vlastnice chodníku opominula taková zařízení, která měla zabrániti tomu, aby třetí osoby přišly ke škodě. Náhrada škody je upravena v hlavě XXX. obč. zák. a takový nárok patří na pořad práva, poněvadž povinnost k náhradě škody jest právo vysloveně soukromé, o němž jest rozhodovati soudům k vykonávání soudnictví v občanských věcech povolaným.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Nesejde na tom, zda vlastnictví obce jest zapsáno v pozemkové knize jako obecní majetek či jako obecní (veřejný) statek, nýbrž jediné záleží na tom, jaké jest určení obecního majetku. Pokusem přesunu sporné věci z oblasti místní policie do oblasti práva vlastnického se návrhem žalobkyně na změnu žaloby na věci nic nezměnilo. Chodník jest částí ulice, jest určen k všeobecnému užívání a povinnost udržovati jej v řádném stavu vyvěrá z povinnosti veřejnoprávní. Nebylo-li tu ani soukromoprávního důvodu k změně žaloby, nemohla ani zamýšlená změna žaloby založiti připustnost pořadu práva soukromého (§ 1 j. n.), jak již první soud správně dovodil (srov. zásady vyslovené v rozh. n. s. č. 5658, 7192, 7599, 7853 a 12803 Sb. n. s.).